

ספר שלם בתורת היראה והמוסר, כלליה ופרטיה. מגלה עמוקות בכוחות הנפש, הכרת עצמה, דרכי המדות ותקונן בהלכתא גבירתא ע"פ התורה. מלמד להועיל להבין דברי חז"ל וצורת התורה לאמתה באור חכמה ומוסר יתלכדו יחדיו ולא יתפרדו. מאמרים חוצבים להבות אש ביסודות הדת והאמונה, מלחיבים הלבבות ללמוד היראה והמוסר.

סניטה ירי האדם הנודל בענקים אשר דלה דלה והשקה סתורת רבו הנאון רשכבהיג קרש ישראל מסלנט וצוקללה"ח והעמיד תורה ויראה בישראל רב רבנן וסאד הנולד רב האי גאון סאד קדישא סקלס מרנא ורנאד"י שמחה ויסל ויו"ו וצוקללה"ח — עורכים בבית יד קרש —

נותחל כהנאחא לתאיר לזרות עיי עשרת ראשנו אור עולם אס"ר הנח"ח סני"ר ירוחם הל"ר ליוואו"ן וצוקללה"ח

נמסר ונשלח
בני יורק, תשי"ז

היאומן, צדיקים כמותם יקחם לכם, לרגל חטאים כמו אלה, לעקור הדת ח"י, ובאופן כי הם הי' מוטעים, זמכרו כי לש"ש הם עושים, פ"י, רוצים עבודת השם לשמש בכהונה, והראי' כי הי' מוטעים, כי כשאמר להם משה רבינו ע"ה: "וקחו איש מחתנו וגו'". נתרצו בזה, הרי כי סברו שהשם יבחר בהם, הרי כי הי' מוכרים שכונתם לש"ש, ולכן נתקדשו המחיתות שהקריבו בהם הקמרת ורק התורה גלתה לנו במלת "ויקח", כי לקחו לבו הסרסור, מחמת קנאה, והם לא הרגישו בזה כלל וכלל. איום ונורא הוא הפחד, מי יברר לנו בעלי מדות נשחתות כ' ה' את מעשי, הטובים אם לא, אהה אהה!

ותנה כי אף שהכל נידון, לפי הפועל והפעולה, ושם הי' הפעולה גדולה מאד — לעקור הדת, אבל נלמד משם תוקף הפועל של המדה הנ"ל, עד שהביאה גדולים כמותם, נביאים מקבלי הדת התורה פנים בפנים, לרגל חטא כזה אהא! אהא! מה נאמר ומה נדבר, ח' יעזר לנו להודוך כמדות לברר מעשינו במהרה.

יקדתך על המא' אשר נקרא בשם "בנים אתם" נתפעלת ממנו, יפה כוונת כי גם אני אשתומם ממנו הרבה מאוד, ואיך לא ישתומם ממנו מי שיש לו מוח בקדקדו כל ימי חי' האדם אם יזכור אותו יעזר תשוקה גדולה לקיים התורה והמצות. ראה בני מה יוכן עתה מאמר הזהיר מאן דרחיק מאורייתא רהיק מקב"ה, הרי על ידי מאמר אחד של רז"ל הרי שנאכד לו סלע כו' וכינו למאמר הנורא הלזה בנים אתם, ראה כמה יש לאדם לרדוף אחרי המצות כי ע"י מצוה שרצית לעשות נתגלגל המאמר הנשגב הלזה.

דבר קצר אודיעך מה שדברנו בפ' קרח איתא במדרש: "ויקח קרח מה לקח אבל לקחו לבו". בארנו כי נאמר, ולא תתורו אחרי לבבכם" (במדבר טו. לו). ופירש"י, "כמו מתור הארץ", כונתו כי האדם שולח מרגלים לתור לחטוא, והזהיר

ותנה איתא: (ב"ב ע"ד). "רבי"ה אול ההוא טע"י עמו, אמר תא אחוי לך בלועי דקרח כו' עד כל תלתין יומין מהדר להו גיהנם כבשרא בקלחת. ושמע דאמרי משה אמת ותורתו אמת". הרי כי מימות משה עד ימות רבי"ה נדונין כ"ב, אף שהי' כמו שוגנין, והראי' שנתרצו במכחן הקמרת. איום ונורא הוא. קצרתי מאד במקום שיש להאריך, להזהיר אותנו בפועל טוב.

ונשתוממתי עוד מאד — כחו של מרע"ה שהי' כ"כ מכר מעשי', עד שהתפלל, "אל תפן אל מנחתם" ומכר אח"כ, "לא חסור אחד וגו'", ולכן התפלל שיהי' קדוש השם לבער הרשעים. והנה קדוש השם לא יזכו כולם, רק באיתערותא דלתתא, ולכן התעורר משה רבינו ע"ה לבקש שיתקדש ש"ש, וכמו שבקש הנביא ע"ה גבי נביאי הכעל "ענני ה' ענני" (מלכים א', יח: לו) קצרתי מאד. נזכה לברר מעשינו ונהי' ראויים שיתקדש ש"ש ע"י.

תתי ח"י ברכה והצלחה בברכת אביך.

הכתוב שלא לשלוח לרגל הטאים, היינו סרסורי ההטאים — הלב חומד וכלי המעשה גומרים, ואמר המדרש, "ויקח", פ"י, "הלב האט צוגענומען את קרח לחטוא", כי נולד בו קנאה מאליצפן בן עזיאל שהי' אחרון לאחי', והוא הי' יודע בעצמו שהוא גדול בתורה מאד, כענין שאמרו: "קרח שפקח הי' מה ראה לשטות זה" (במד"ר שם), והנה כל הנלוין עמו, כולם הי' חשובים מאד, כמו שהעיד עמו, "נשיאי עדה", "קראי מועד", פ"י, הכ' — "נשיאי עדה", "קראי מועד", פ"י, לכל ועד וועד שהי' בישראל המה נקראים "אנשי שם", פ"י, "טוב שם טוב משמן טוב" (קהלת ז. א.).

היאומן כי יסופר, כל כך גדולים בתורה בדורו של מרע"ה, וגאמר עלי' במדרש: כי לעתיד לבוא יזכו לעוה"ב, וראיתי בשם האר"י ז"ל: "צדיק כתמר יפרח" (תהלים צב. יג.), סוף חתיבות "קרח", שלבסוף גם הוא ינקה ויוכה,

**

ועפ"י, לפי המבואר כי כל הרעה שהביאו על עצמם קרח ועדתו, לא הי', רק בשביל הנקודה הראשונה של קנאת אליצפן בן עזיאל, והם לא הרגישו, כי רק זו הנקודה הרעה הביאם להטעות רצונם — לשמש בכהונה, בסכרם שלש"ש מכונים. עתה אנו מכינים כונת הפסוק, "תנה בני לבך לי" (משלי כג. כו), ולכן כתיב, "בכל לבבכם" דוקא, ואז ינצל מכל פגע רע. ולכן יקרא המא' הזה "תנה בני לבך לי" — ולא כקרח שלקחו לבו הסרסור.

הרחמן יעזרנו לבוא למדרגת "ולעבדו בכל לבבכם" אכ"ר.

(א) ספרי מובא ברש"י דברים כד. יט

(ב) כמ"ר יח. ב. ג. י"ח. ז. ד. יח. יא

(א) דברים יא. יג

דעת חכמה ומוסר

ויחלק וידבר ויצו קרח אינו אומר, אלא ויקח, מה לקח, לא לקח כלום אלא לבו גטלו וכו', והנכון בדרש שכעס קרח על נשיאות אליצפן וכו', הגם שמעשה זה הי' הרבה קודם אעפ"כ חכה עד לאחר זמן וזהו ענין "לקח עצה בלבו". ורש"י פ"י "ואיתפליג", מהו ענין "ואיתפליג", חז"ל גילו לנו שכל מעשה קרח, כל הכפירה יצאה מגטי' כל-ידהו שבלבו, מה"ואיתפליג", שיתכן שקרח עצמו לא הרגיש כלל מאין יצאו טענותיו אלה, שזה הי' כבר אחר ימים רבים, ובכל זאת יצאה פרשת קרח מהגטי' הכל-ידהו שהיתה בלבו של קרח ימים רבים לפני כן שנתקנא בנשיאותו של אליצפן בן עזיאל. ומה יוצא לימוד גדול לאדם מהו סוד החיבור, ומהי גטי' קלה שבלב, ועד היכן הדברים מגיעים.

יסוד זה צריך שילמדוהו האדם מפ' קרח, בלמדו פרשה זו יתעורר מאליו ע"י חז"ל (במ"ר פ"ח) הלא העידו בקרח שנכשל בלצנות, כפר בעיקר וכו', ואיך בוכל להבין זה בידענו רוב מעלתו של קרח, כמו שחז"ל עצמם העידו עליו? "ויקח קרח" — תרגם אונקלוס "ואיתפליג קרח", וברש"י: "לקח עצמו לצד אחר וכו' בחלק משאר העדה וכו' מה יקח לבך, לוקח אותך להפליגך משאר בני אדם", והרמב"ן חולק על רש"י וכי' אבל כונת המדרש שלקח עצה בלבו וכו' כי הלקיחה תאמר על העצה והמחשבה, וכן מה יקח לבך וכו', שתחשוב בסתר לית דין ולית דיין ולא תגלה אותה, או מה ירמוז ענין שמתוך רמוותך גיכר שאתה כופר וכו', ואמרו עוד במדרש,

(3)

ספר תפארת שלמה

על התורה

זה ספר כתבי קודש דברי תורה אשר יצא ספי אותו הצדיק איש חי ורב פעלים. חכם הרוח המאיר לארץ ולדורים דולה מבארות עמוקים. דברים נחמדים שבעתים מוקקים. ספן ומפנינים יקרים, שפתי כהן ישמרו דעת וחזקים ישרים. על סוד פרשיות התורה ונביאים וכתובים ולקטים מש"ס המה מסודרים. כולו סתמים ומחמדים, ונחמם רצוף רזים צפון לישרים. שני גודע בשערים. כבוד אדוני הרב הגאון חסידאופרישא צ"ע ע"ה פ"ה נ"י אספקלריא המאירה פאר הירור ט"ה של"ב ברח"ב המפעל והסדר ט"ה דוב צבי הכהן זל"ה אברק'ק רדאמסק. שלמה שני ושלמה משנתו. ר' זכר עולם יהיה צדקתו. באתרה ישמע קול מבשר טוב לשארות בניי חבל נחלתו. ר' כהן יעמר לארץ ויחיש לנו קין פדותו.

צה 189

על התורה

קרח

תפארת שלמה

פרשת קרח

ויקח קרח וגו' רב לכם בני לוי. פרש"י דבר גדול נעלתם וכו' וקרח שפקח ה' מה ראה כו' עינו הטעתו ראה שלשלת גדולה ונאלח ממנו שמואל בשקול כנגד משה ואהרן וכו' משמורות וכו'. לכאף' אינו מובן למה באמת הראה לו הש"י כל זאת שיבא לידי טעות ומה ענינו. אכן הגם כתיב ה' לדיק יבחן כי אמנם זהו דרכו של הש"י שמביא נסיונות על האדם לבחון דרכו של בני"א ההולכים לפניו לראות היעמדו בהם להנייבם באחריתם. ולפעמים בא לאדם אחיה עמין גדלות וקנאות ומהאים לו כאלו הוא טוב וישר לפני אלוקים והכל הוא לנסיון כנ"ל. גם אלל הצדיקים הגדולים הנה מראים להם מן השמים עמין גדלות לעשות מופתים בארץ והכל רצון אחריו וזה הוא בחמלה רק לנסיון לראות הייטב לבו עליו וישמח בנפשו ונ"כ יתשל מעבודת הכורח ב"ה. אולם מי האיש החכם ויבין את כל מעשיו ויבחן לבתתי רוס לבבו מאחיו אז ייטיבו לו שבעתים כהנה ואחריתו יגה מאד. וכמו כן שמענו מעשה מהרב הקדוש בעש"ט ז"ל כי הכריח והפליד באחד מחלמידיו להיות רב ומ"ץ בעירו והרא' לו כאלו כועס עליו אבל הוא לא רצה להחמא לקבל עליו הרבנות בשום אופן. אח"כ כשראה כי באמת אינו רוצה גלה לו כי רצה רק לנסותו. ע"כ ריך האדם להיות ירא וחרד מאד על כל עניניו אולי זה הוא רק לנסיון. וזה ה' עמין משרע"ה כשאמר לו הש"י הרף ממני וגו' ואעשך לגוי גדול כי גם כל זה ה' רק לנסיון שאם ה' חלילה מסכים לזה ה' נאכד

הוא וכו' עמו. אבל משרע"ה אמר ואם אין מחני נא הורה בזה כי מבטל עצמו לעובת כלל ישראל וזה ה' עמיו מה שהולך הש"י להפליד בו בנסה שבעת ימים לילך למאדים לגאול את בני"י כי חשב בלבו כי אינו ראוי לזה להיות רב ומנהיג לישראל ע"כ שפט כי זה הדיבור רק לנסיון לכך מילין ללכה. אבל משה רבינו ע"ה ה' באמת עמיו מכל האדם ולא הגיע לו חלילה שום החמאנות בסיומו מנהיג ישראל והוכרח לילך. לכן ההכרח ה' להיות הנסיון על ידי הקב"ה בעצמו כי מהנסיונות הבאים מאד הישר כבר ה' שלם ונחמקן וכמ"ס באברהם אבינו והאלהים נסה את אברהם ר"ל הקב"ה בכבודו ובעצמו. וזה ה' עמין חנני מישאל ועזרי' כי בחמלה אמר הקדוש ב"ה כי לא ינאלו לנסותם כנ"ל. אפס אח"כ כאשר מסרו נפשם באמת אמר הקב"ה כי יאילם לרווחה. וזה ג"כ ה' עמין אבשלום שהחמא בטעות נגד דוד אביו למלך ומה שהגיע למעלות ה' לנסיון כנ"ל. ועתה נחזור לענינינו כי גם זה ה' עמין קרח כי הראו לו מן השמים עמין גדלות האלו ושלשלת גדולה היוצאת ממנו והוא בכל זה יכנע לפני משה רבינו ע"ה ורצה לנסותו בגדלות הג"ל להתגבר כנ"ל על יצרו להיות עמיו וספל תחת משרע"ה. והוא לא כן עשה ובא לחלוק על משה וזה שפרש"י עינו הטעתו כי לעשות ה' כל עמיו גדלות הג"ל כי נספך הוא כנ"ל. ה' ישימו מההולכים בדרכיו לטוב כל הימים. אמן. י

ישיבת "הכותל" ירושלים
לעילוי נשמת
ר' לוי ב"ר משה כללאתי ז"ל
תרומת אשתו וילדיו - לונדון